

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych
3.0 Polska(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

Załącznik Kulturoznawczy 1/2014

Załącznik

SPRAWOZDANIA

I OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA POGRANICZA WIELOKULTUROWE - LOKALNE, REGIONALNE, NARODOWE, PONADNARODOWE, WARSZAWA 14–15 MAJA 2015 R.

PIOTR DEJNEKA

Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego;
Faculty of Humanities Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw (Poland)
p.dejneka@uksw.edu.pl

W dniach 14 i 15 maja br. w kampusie UKSW przy ulicy Dewajtis 5 odbyła się konferencja z udziałem gości zagranicznych pt. *Pogranicza wielokulturowe – lokalne, regionalne, narodowe, ponadnarodowe*, której celem była wymiana doświadczeń nie tylko badaczy akademickich, lecz także organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i agend rządowych zajmujących się teorią i praktyką wielokulturowości. Wziąwszy pod uwagę rozległość tego dyskursu i możliwości jego interpretacji, organizatorzy uporządkowali wątki tematyczne i podzielili je na cztery główne bloki, w których obrębie można było problematyzować zagadnienie pograniczy wielokulturowości: Lokalność, Regionalność, Poziom państwa narodowego i Dyskurs ponadnarodowy.

Drugim porządkiem, który wyłonił się jako następstwo tej kategoryzacji, był podział na teorię i praktykę wielokulturowości oraz działań wielokulturowych w tak wybranym obszarze zagadnień. Organizatorzy wydzielili panele eksperckie i akademickie, w których czynny udział brali zarówno praktycy, jak i teoretycy międzykulturowości. Celem nadrzędnym takiej strategii było stworzenie efektu synergii działań tak, by praktycy zdołali nauczyć się czegoś od teoretyków i *vice versa*. Obecność na konferencji przedstawicieli mniejszości kulturowych mieszkających na terenie Polski oraz ich udział

w panelu miały ukazać, że problem wielokulturowości, do niedawna zbyt często pomijany, staje się dziś tematem bardzo aktualnym.

W konferencji wzięło udział 68 prelegentów, którzy przybyli z 22 ośrodków akademickich oraz 17 instytucji rządowych i pozarządowych – krajowych i zagranicznych.

a) ośrodki akademickie

PAN Oddział Warszawski, Akademickie Centrum Badań Euroregionalnych PAN, Instytut Języka Polskiego PAN, UKSW, UMCS, SWPS, UW, UAM, UPK, UŁ, UPH Siedlce, UG, UWM, UJ, UKW, UŚ, KUL, UwB, UMK, UW, APS w Warszawie, PWSZ im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim;

b) instytucje rządowe i pozarządowe z kraju oraz zagranicy

Dresden Ecumenical Information Centre for Justice, Peace and Environment (Niemcy), Fondazione dello Storico carnevale di Ivrea (Włochy), Związek Tatarów RP, Muzeum Narodowe w Kielcach, IPN – Oddział Warszawski i Białostocki, Fundacja i Ośrodek „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” z Sejnu, Brama Grodzka – Teatr NN, Dialog Dwojga Kultur w Krzemieńcu, Radomskie Stowarzyszenie Romów „Romano Waś”, Fundacja „Inna przestrzeń”, Migrant Info Point Poznań, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Fundacja „Forum Dialogu”, HejtStop, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej (Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit).

Wśród referatów znalazły się cztery wygłoszone w języku angielskim, dwie osoby reprezentowały zaś zagraniczne ośrodki naukowe.

Konferencję otworzył ks. prof. Maciej Bała, prorektor UKSW, który zachęcił uczestników do owocnej wymiany doświadczeń w rozległym spektrum tematyki wielokulturowości. Następnie wygłoszono trzy prelekcje wprowadzające: prof. Kazimierz Pawłowski (UKSW) przedstawił referat pt. *Dostrzec Chrystusa w religii niechrześcijańskiej. Próba znalezienia wspólnego mianownika. Propozycja antyczna*, prof. Joanna Kurczewska (PAN) próbowała odpowiedzieć na pytanie: *Dlaczego warto badać wielokulturowość?*,

a dr hab. Agata Skowron-Nalborczyk z UW wygłosiła referat pt. *Domeny pamięci a pamięć kulturowa polskich Tatarów*.

Podczas pierwszej sesji plenarnej dr Piotr Dejneka (UKSW), Sike Pohl z Dresden Ecumenical Information Centre oraz prof. Jacek Kurczewski (UW) dyskutowali nad rozwojem radykalnych ruchów populistycznych w Europie. Omawiając zwłaszcza przykład niemieckiej PEGIDY (Patriotic Europeans Against Islamisation of The West), zastanawiali się, jakie strategie wydają się najodpowiedniejsze dla minimalizacji ich wpływu społecznego. Prof. Anna Zejdlar-Janiszewska ukazała zaś, jak dyskurs prasowy dotyczący imigrantów próbujących dostać się do Europy może stać się narzędziem szerzenia nastrojów ksenofobicznych i dlaczego takie działania są społecznie niebezpieczne (dyskursywna dyskryminacja).

Równolegle w drugiej sesji prof. Paweł Boski (SWPS) przedstawił wyniki swoich badań nad tolerancją w świetle zamachów w paryskiej redakcji tygodnika satyrycznego Charlie Hebdo (prezentował badanym karykatury i sprawdzał ich tolerancję na treści). Wykorzystał do tego celu tę samą retorykę, jaka była popularna wśród francuskich satyryków, zmienił przy tym jedynie obiekt sacrum ze świętej symboliki islamu na symbolikę chrześcijańską. Prof. Boski konkludował, zwracając uwagę na niebezpieczeństwo radykalizacji postaw, jakie rodzi obrazoburcze przedstawianie sacrum.

Dr Joanna Pietrzak-Thébault (UKSW), prezentując analizę wielokulturowego społeczeństwa francuskiego, nakłaniała do szukania odpowiedzi na pytanie: „kim jest człowiek?” w afirmatywnym stosunku do inności kulturowej. Niepokojącą zmianę społeczną w Szwecji przedstawiła dr Anna Kobierecka (UŁ). Prelegentka mówiła o wzroście znaczenia politycznego i społecznego radykalnej populistycznej partii „Szwedzcy Demokraci” oraz o strategiach przeciwdziałania jej wpływom w wielokulturowej Szwecji.

Podjęto także problematykę pograniczy kulturowych w kontekście Bliskiego Wschodu. Rozpoczynając od konfliktu bliskowschodniego przez identyfikację izraelskich Arabów i omówienie wielokulturowości w sztuce

Buer, kończąc na problemach transgresyjnej wielokulturowości. Interesująco wyglądała w tym kontekście dyskusja prof. Joanny Kurczewskiej (PAN), która podzieliła się z uczestnikami spostrzeżeniami z prowadzonych przez siebie antropologicznych badań terenowych w Ramallah w strefie Gazy (na temat identyfikacji etnicznej lokalnej ludności arabskiej), z prowadzącą sesję prof. Agatą Skowron-Nalborczyk (UW), która ukazała mozaikę możliwości identyfikacji etnicznej lokalnej ludności żydowskiej, od czarnoskórych Żydów etiopskich do ortodoksyjnych chasydów rosyjskich. Obydwie w podsumowaniu stwierdziły, że największą przeszkodą porozumienia w konflikcie bliskowschodnim jest polityka, a nie kultura.

W kontekście problematyki wielokulturowości na świecie należy zwrócić uwagę na wystąpienie mgra Ashenafiego Yonasa Abebe (Etiopia), ukazujące rolę wartości kulturowych jako gwaranta dialogu międzykulturowego we współczesnej Etiopii, oraz referat mgra Krystiana Kiszki, który zaprezentował – w przeciwieństwie do prelegenta z Kenii – wielokulturowość jako wyzwanie dla współczesnych wspólnot narodowych. Kiszka ukazał, że koncepcja wielokulturowości wprost wynika z wartości, jakie stanowią fundament systemu demokratycznego (wolności, równości, godności, tolerancji i uszanowania różnorodności). Istotę demokratycznego pluralizmu społecznego, zdefiniowanego jako „uprzejma współpraca różnorodności”, stanowi według autora podział w kwestiach ideowych, światopoglądowych i wyznaniowych. Kiszka, porównując doświadczenia państw wielokulturowych (Australii, Kanady, Francji, Wielkiej Brytanii), wskazał, jak dużym wyzwaniem dla wspólnot państwowych jest ograniczanie napięć społecznych oraz zachowanie spójności państwowej. Jak autor zauważył, napięcia te wynikają z faktu, że kultura w swoich aspektach: duchowym (kultura znaczeń obejmująca wartości, znaczenia i symbole) i społecznym (zbiór reguł postępowania i organizacji dotyczących rodziny, ustroju państwa, ustroju gospodarczego, prawa i moralności, obrzędów, zwyczajów, wychowania itd.) wyznacza tożsamość jednostki – świadomość i wewnętrzną akceptację przynależności do

konkretnego kręgu (obszaru) kulturowego oraz emocjonalny związek z jego tradycją, dorobkiem i współczesnością.

W dyskusjach dotyczących problematyki wielokulturowości w Polsce na szczególną uwagę zasługuje referat mgr Katarzyny Kuchowicz z UJ, która na przykładzie śląskiego Bytomia ukazywała mozaikę znaczeń budującą i odtwarzającą identyfikacje narodowe. Pytanie: „kim jestem?” na Śląsku nie jest pytaniem, na które łatwo jednoznacznie odpowiedzieć ze względu na pograniczny charakter regionu i jego trudną historię. Często bywało tak, że pradziad walczył w armii pruskiej, zdobywając Paryż w 1871 roku, dziad brał udział w powstaniach śląskich, a ojciec należał do Wermachtu lub AK (ten ostatni skrót mógł mieć dwa znaczenia – Armia Krajowa lub Africa Corps). Trudna historia narzuciła różne strategie identyfikacyjne, które zazwyczaj były mieszanką śląskości, polskości i niemieckości. Ostatnią egzemplifikacją tych trudnych prób budowy tożsamości i samookreślenia może być Ruch Autonomii Śląska.

Podsumowaniem pierwszego dnia obrad była uroczysta kolacja wraz z koncertem muzyki osmańskiej, która odbyła się w podziemiach barokowego kościoła pokamedulskiego w Lasku Bielańskim.

Na drugi dzień obrad złożyły się referaty akademickie oraz wystąpienia ekspertów, w tym przedstawiciele mniejszości kulturowych obecnych na terenie Polski.

Sesję akademicką formowały następujące działy dyskusyjne:

Międzykulturowość w edukacji,

Międzykulturowość w języku,

Międzykulturowość filmie i mediach.

Odniosę się w tym momencie jedynie do problematyki edukacji międzykulturowej.

Bardzo wnikliwie a zarazem krytycznie przedstawiła jej osiągnięcia w Polsce prof. Iwona Anna Ndiaye (UWM), ukazując szereg niekompetencji programów dotyczących międzykulturowości. Zwracała też uwagę

na powszechny wciąż brak odpowiednich kompetencji międzykulturowych zarówno nauczycieli pracujących w środowisku wielokulturowym, jak i ekspertów, którzy często nie mają właściwego przygotowania do wykonywanych zadań (największym niebezpieczeństwem zdaniem referentki jest stereotypiczna unifikacja wyobrażeń odmiennych przestrzeni kulturowych, np. Afryki jako jednorodnego obszaru kulturowego). Badaczka postulowała zwrócenie uwagi na rozwijanie tych kompetencji, bez których wychowanie międzykulturowe będzie mitem.

Drugą część obrad tworzyły tzw. wystąpienia eksperckie.

Referat wprowadzający pt. *Czy wielokulturowość w Polsce to zagrożenie czy szansa?* wygłosił dr Artur Konopacki, prezes Podlaskiego Oddziału Związku Tatarów RP, pracownik naukowy UwB. Ton wystąpienia był raczej pesymistyczny – prelegent ukazywał szereg niebezpieczeństw stojących na drodze do postrzegania wielokulturowości w Polsce jako szansy. Przede wszystkim były to: esencjalizacja podejścia do rozumienia kanonu i przynależności kulturowej, nietolerancja i wzrost nastrojów ksenofobicznych, w tym konkretnym wypadku w stosunku do społeczności mużułmańskiej w Polsce.

Prelegent, konkludując, stwierdził, że ten stan rzeczy może przełamać merytoryczna dyskusja nad wyłaniającymi się problemami, edukacja międzykulturowa i otwartość na inność kulturową, jednak potrzebna jest chęć zmiany nastawienia, a tej niestety często brakuje.

Referaty eksperckie podzielono na sześć działów tematycznych. Były to:

Teoria i obrazy,

Stosunki polsko-ukraińskie i relacje na Wschodzie,

Romowie i Sinti,

Stosunki polsko-niemieckie,

Migracje,

Stosunki polsko-żydowskie.

W dziale *Teoria i obrazy* mgr Monika Rosmanowska (kierownik Muzeum Dialogu Kultur, oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach) ukazywała rolę współczesnego muzeum jako przestrzeni dyskursu społecznego i dialogu międzykulturowego, miejsca spotkań i aktywnej nauki. Mgr Joanna Ziętar z Ośrodka Brama Grodzka zabrała nas w podróż sentymentalną do przedwojennego, wielokulturowego Lublina, który uległ zagładzie wraz z wymordowaniem lubelskiej społeczności żydowskiej w trakcie II wojny światowej. Pani Ziętar ukazała, jak ośrodek Bramy Grodzkiej zabiega o zachowanie tego aspektu pamięci społecznej, wykorzystując do tego celu szereg narzędzi, m.in. archiwizację dokumentów online, projekty historii mówionej oraz wiele innych działań zabezpieczających, animacyjnych oraz przywracających pamięć. Sama Brama Grodzka jest symbolem, ponieważ to jedno z niewielu miejsc – artefaktów historii – które nie zostało zniszczone przez nazistów wraz z zagładą lubelskiego Podzamcza. Jest wciąż przejściem (także w sensie realnym – jako obiekt architektoniczny oraz miejsce działalności ośrodka) do nieistniejącej przeszłości oraz kulturowej refleksji dotyczącej miejsca i czasu.

Mgr Magdalena Zbojna (Fondazione dello storico carnevale di Ivrea) pokazała bogactwo pogranicza kulturowego na przykładzie świąt lokalnych obchodzonych przez sąsiadujące społeczności we włoskim Piemonie. Przedstawiając integracyjne aspekty rytuałów świątecznych, zaprezentowała zarazem ich ogromny potencjał jako narzędzia dialogu społecznego rejonów pograniczy.

W panelu dotyczącym tematyki stosunków polsko-ukraińskich i relacji na Wschodzie dr Tadeusz Karabowicz (UMCS) zaprezentował rocznik *Ukraiński Zaulek Literacki* jako wyznacznik intelektualnego dyskursu literackiego ukraińskiej mniejszości narodowej w Polsce (sam autor jest redaktorem naczelnym tego periodyku). Następnie Rafał Leśkiewicz (IPN) podzielił się doświadczeniami wspólnej, polsko-ukraińskiej serii wydawniczej dotyczącej trudnych zagadnień historycznych z lat 30. i 40. XX wieku, której celem jest wypracowanie wspólnego stanowiska historyków dotyczącego

trudnych relacji historycznych obu narodów. Mariusz Olbromski, dyrektor Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku, opowiadał z kolei o festiwalu *Dialog dwóch kultur* w Krzemieńcu, którego był inicjatorem i kierownikiem, a który jest narzędziem dyskursu intelektualnego środowisk twórczych w Polsce i na Ukrainie. Wreszcie, mgr Karol Kamiński (UW) relacjonował swoje badania terenowe nad mniejszością Polską w Obwodzie Kaliningradzkim skupioną wokół miesięcznika polonijnego *Głos z nad Pregoly*.

Stosunki polsko-niemieckie omawiane były w kontekście afirmatywnego przepracowania trudnych relacji z przeszłości. Interesująco wypadły referaty mgr Natalii Jasik z Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim oraz Andrei Halenki z Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej (Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit), reprezentujących mniejszość niemiecką w Polsce.

Obie prelegentki zwracały uwagę na trudną historię Śląska (Śląsk Opolski/Górny Śląsk), ukazując mozaikę problemów związanych ze współczesnym funkcjonowaniem mniejszości niemieckiej na tych terenach. Pierwsze wyzwanie związane jest z płynnością identyfikacji narodowych. Podyktowane były one wielokrotnie sytuacją polityczną regionu. W obecnej chwili największym problemem wydaje się odchodzenie społeczności niemieckiej od tradycji przodków (język, kultura, czasami też relacje z macierzą), co ukazują dobitnie statystyki przynależności narodowej w powszechnych spisach ludności z ostatnich dwudziestu pięciu lat. Współpraca z samorządami lokalnymi pozostawia według autorek także wiele do życzenia. Ostatnim ważnym aspektem poruszonym w referatach jest niepokój przed powrotem na Śląsk tzw. emigracji sentymentalnej, osób, które zadeklarowały w przeszłości swoją niemieckość, opuściły Polskę, lecz chciałyby powrócić tu na starość. Obawy dotyczą zwłaszcza tego, jak zostaną oni przyjęci do wspólnoty.

Angelika Szkołuda z Fundacji Inna Przestrzeń ukazała relacje polsko-afrykańskie na przykładzie wizerunku kontynentu w polskich mediach

i stosunku do afrykańskich imigrantów w kraju. Na podstawie przedstawionych badań zobrazowała, jak powszechne źródła wpływają na stereotypowe opiniowanie Afryki w Polsce.

Ostatni z paneli eksperckich dotyczył stosunków polsko-żydowskich po drugiej wojnie światowej z cezurą, jaką było Shoah. Prelegentki ukazały, jak ważne w koegzystencji dwóch narodów jest znalezienie wspólnego języka i wspólnej przeszłości. Aleksandra Karkowska (Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, UKSW) przedstawiła wielokulturową edukację muzealną, która jest narzędziem ukazania wielokulturowej mozaiki jako pozytywnego atrybutu współczesności. Mgr Agnieszka Praga (UKSW) pokazywała rolę Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau w dialogu ponadnarodowym po II wojnie światowej. Autorka, kładąc nacisk na współczesność, wskazywała, jak tragiczne fakty historyczne mogą stać się narzędziem edukacji. Kiedy ostatni świadkowie traumatycznych wydarzeń w Auschwitz odchodzą, pozostaje muzeum jako historyczny artefakt, miejsce dialogu i edukacji.

Ostatni referat w tym panelu wygłosiła Magdalena Ogieniewska (Fundacja „Forum Dialogu”), trenerka zajmująca się edukacją nieformalną dotyczącą relacji polsko-żydowskich w polskich szkołach. Zwróciła uwagę na głęboko zakorzenione stereotypiczne, często ksenofobiczne i etnocentryczne postrzeganie figury „Żyda” jako obcego oraz rolę, jaką edukacja nieformalna może odegrać w obalaniu tego sposobu myślenia.

Referat podsumowujący dwudniowe obrady wygłosiła dr Ewa Frączek z Instytutu Kosmopolis – Fundacji Nauki, Kultury i Edukacji. Dr Frączek, w wystąpieniu pt. *Prawa grupy a prawa jednostki: wielokulturowość wobec liberalizmu*, zwracała uwagę na ciągłą grę znaczeń liberalizmu i komunitarianizmu, ukazując nieustanne ścieranie się obu ekstremów i szukając wspólnego wyznacznika praw jednostki w kontekście praw wspólnoty. Autorka pokazała, że często stoją one w sprzeczności ze sobą, a sprzeczność ta jest źródłem niezrozumienia obydwu tych „języków”. Afirmatywność

podyktowana jest często interesem *comunitas*, a ten niestety nie jest zbieżny z interesem jednostki.

Należy zaznaczyć, że I ogólnopolska konferencja pod hasłem *Pogranicza wielokulturowe – lokalne, regionalne, narodowe, ponadnarodowe* nie doszłaby do skutku bez zaangażowania całego komitetu organizacyjnego, czyli dr Joanny Pietrzak-Thébault, dr Anny Wróblewskiej i dra Piotra Dejneki (kierownika projektu), jak również pomocy mgr Agnieszki Pragi oraz mgra Łukasza Kucharczyka, a także pozytywnego przyjęcia naszego pomysłu przez środowisko akademickie oraz wielu przedstawicieli organizacji pozarządowych.

UNIwersytet KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
w WARSZAWIE
WYDZIAŁ NAUK HUMANISTYCZNYCH

SCHU
MAN

ul. Dewajtis 5, 01-815 Warszawa – tel. (48 22) 561 89 03

Wydział Nauk Humanistycznych
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

zaprasza na

I Ogólnopolską Konferencję Naukową
Pogranicza wielokulturowe:
lokalne,
regionalne,
narodowe,
ponadnarodowe

14-15 maja 2015 roku

- mgr Joanna Zętar, Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” – „*Pamięć – Miejsce – Obecność*” działania Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN” na rzecz zbierania, przetwarzania i popularyzacji wielokulturowej historii Lublina
- mgr Magdalena Zboina, Fondazione dello storico carnevale di Irea, *Piemont: włosko-francuskie pogranicze widziane przez pryzmat świąt lokalnych*

Obiad, godz. 14.00-14.30

B. Tematyka stosunków polsko-ukraińskich i relacji na wschodzie, godz. 14.30-15.45 s. 223 poziom – 1

Moderator dr Monika Wiszniowska

- dr Rafał Leśkiewicz, IPN – *Polska i Ukraina w latach 30. i 40. XX wieku w dokumentach archiwalnych – dotychczasowe doświadczenia badawcze i postulaty na przyszłość*
- dr Tadeusz Karabowicz, UMCS – *Rocznik „Ukraiński Zaułek Literacki” jako wyznacznik intelektualnego dyskursu literackiego ukraińskiej mniejszości narodowej*
- mgr Karol Kamiński, UW – *Tak blisko a tak daleko – zachować polskość, na przykładzie analizy miesięcznika polonijnego z Kaliningradu „Głos znad Pregoty”*
- Mariusz Olbromski, pisarz, organizator festiwalu naukowo-artystycznego „Dialogu Dwoch Kultur w Krzemieńcu” – *Dialog polsko-ukraiński w mieście Juliusza Słowackiego*

Przerwa na kawę, godz. 15.45-16.00

D. Tematyka stosunków polsko-niemieckich, godz. 16.00-16.45 s. 223, poziom – 1

Moderator dr Marta Jas-Koziarkiewicz

- mgr Natalia Jasik, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim – *Mniejszość niemiecka na Śląsku Opolskim i jej funkcjonowanie na pograniczu trzech kultur: śląskiej, polskiej i niemieckiej*
- Andrea Halenka, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit – *Wielokulturowy obraz Górnego Śląska w projektach Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej*

Przerwa na kawę, godz. 16.45-17.00

F. Tematyka stosunków polsko-żydowskich, godz. 17.00-18.00 s. 223, poziom – 1

Moderator dr Sonia Ruskowska

- mgr Aleksandra Karkowska, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN – *Wielokulturowość w edukacji muzealnej na przykładzie projektów realizowanych przez Dział Edukacji Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN*
- mgr Agnieszka Praga, UKSW – „*Różne są języki naszych modlitw, lecz ży zawsze takie same*” (Abraham Joshua Heschel). *Znaczenie Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau w dialogu ponadnarodowym*
- Magdalena Ogieniewska, Fundacja „Forum Dialogu” – *Edukacja nieformalna w budowaniu relacji polsko-żydowskich. Przypadek Fundacji Forum Dialogu*

Podsumowanie konferencji, godz. 18.00-18.15 s. 223 poziom – 1

C. Romowie i Sinti, godz. 14.30-15.50 s. 052 parter

Moderator dr hab. Iwona Anna Ndiaye

- mgr Monika Weychert Waluszko, SWPS – *Pomiędzy: o dwukulturowości polskich Romów*
- dr Beata A. Orłowska, dr Piotr Krzyżanowski, PWSZ im Jakuba z Paradyża, Gorzów Wielkopolski, Akademickie Centrum Badań Euroregionalnych, PAN – *Działalność stowarzyszeń mniejszości etnicznych na ziemi lubuskiej na przykładzie Stowarzyszenia Lemko Tower oraz Stowarzyszenia Twórców i Przyjaciół Kultury Cygańskiej im. Papuszy*
- mgr Agnieszka Caban, UMCS, Radomskie Stowarzyszenie Romów „Romano Waś” – *Pogrzeb w kontekście przemian społeczno-kulturowych Romów z obszaru południowo-wschodniej Polski*

E. Migracje, godz. 16.00-16.45 s. 052 parter

Moderator dr Artur Konopacki

- Angelika Szkotłuda, Fundacja „Inna przestrzeń” – *Jak przekazy medialne kreują postrzeganie Afryki i imigrantów z kontynentu afrykańskiego w Polsce – dlaczego wielokulturowa Afryka jest „marginalizowanym krajem”?*
- mgr Agata Kochaniewicz, Migrant Info Point / UAM – *Wielokulturowe know-how Poznania – na przykładzie działalności Migrant Info Point*

**Program konferencji
CZWARTEK, 14.05.**

Otwarcie konferencji, prowadzący Ks. Prof. Maciej Bała, prorektor UKSW

godz. 8.30-9.50 aula Jana Pawła II

1. Prof. Kazimierz Pawłowski, UKSW – *Dostrzec Chrystusa w religii niechrześcijańskiej. Próba znalezienia wspólnego mianownika. Propozycja antyczna*
2. Prof. Joanna Kurczewska, *O problemach definiowania wielokulturowości*
3. dr hab. Agata Skowron-Nalborczyk, UW – *Domeny pamięci a pamięć kulturowa polskich Tatarów*

Przerwa na kawę, godz. 9.50-10.00

Sesja I plenarna (w Europie), godz. 10.00-11.40 aula Jana Pawła II

Przewodniczy Prof. Jacek Kurczewski

1. Prof. Anna Zeidler-Janiszewska, SWPS – *Lampedusa jako test europejskiej (nie)gościnności*
2. dr Ewa Frączek, Instytut Kosmopolis. Fundacja Nauki, Kultury i Edukacji – *Prawa grupy a prawa jednostki: wielokulturowość wobec liberalizmu*
3. dr Piotr Dejneka, UKSW – *PEGIDA – Patriotic Europeans Against Islamisation of the West, phenomena of a rapid grow*
4. Silke Pohl, Dresden Ecumenical Information Centre for Justice, Peace and Environment – *„Dresden for all”, as a Civic Society reaction to PEGIDA*

Przerwa na kawę, godz. 11.40-11.50

Sesja II plenarna (w Europie c.d.), godz. 11.50-13.30 aula Jana Pawła II

Przewodniczy Prof. Joanna Kurczewska

1. Prof. Paweł Boski SWPS – *Charlie Hebdo i wielokulturowość w świetle wyników badań nad tolerancją i jej granicami*
2. dr Joanna Pietrzak Thébault, UKSW – *Czy naprawdę „Jestem Charlie”? Nieustające pytania społeczeństw wielokulturowych*
3. dr Anna Kobierecka, UŁ – *Przyszłość polityki wielokulturowości w Szwecji w obliczu zamachu w redakcji tygodnika Charlie Hebdo*
4. mgr Joanna Skrzydelska, UW – *Wieloetniczny Dystrykt Brzcko (Bośnia i Hercegowina) – konsekwencje pokojowego traktatu w Dayton*

Przerwa na obiad, godz. 13.30-14.15

Sesja III (Bliski Wschód i okolice), godz. 14.15-15.55

aula muzyczna, poziom – 1

Przewodniczy dr hab. Agata Skowron-Nalborczyk

1. mgr Beata Belica, UG – *Na pograniczu kultur i religii: różne wymiary konfliktu bliskowschodniego*
2. mgr Magdalena Kap, UKSW – *Arabowie w wielokulturowej mozaice państwa Izrael. Obraz relacji społeczno-kulturowych między społecznością Arabów i Żydów*
3. mgr Justyna Langowska, UJ – *Od wielokulturowości do transgresyjnej międzykulturowości. Problem definicyjny a europejskie polityki wobec mniejszości muzułmańskiej*
4. mgr Agata Pospieszynska, UŁ – *Oczami Innego – wielokulturowość i problem kultury imigracyjnej w sztuce „beur”*

Przerwa na kawę, godz. 15.55-16.10

Sesja V (w Polsce), godz. 16.10-17.30 s. aula muzyczna poziom – 1

Przewodniczy Prof. Anna Zeidler-Janiszewska

1. dr Marek Mazurkiewicz, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu – *Pogranicze wielokulturowe w wymiarze regionalnym – przykład Śląska Opolskiego*
2. dr Paweł W. Maciąg, KUL – *Bogactwo wielokulturowości i sposoby jej wyrażania na przykładzie miasta Lublin*
3. mgr Helena Jadwyszczok-Molenccka, UŚ – *Wielokulturowość, czy zawsze pozytywna? Przykład Bytomia jako miasta przewartościowanego*

Sesja VI (w Polsce), godz. 16.10-17.30 s. 043 parter

Przewodniczy dr Piotr Dejneka

1. mgr Katarzyna Kuchowicz, UJ – *Niezrozumiane pogranicze. Gliwice 1918 – 1945*
2. mgr Zbigniew Walczak, UG – *Lech Bądkowski – idea regionalizmu i jej realizacja*
3. mgr Dorota Rajchel, UŁ – *Wielokulturowość, od idei do praktyki - na przykładzie miasta Łódź*

Przerwa na kawę, godz. 17.30-17.40

Sesja IV (na świecie), godz. 14.15-15.55 s. 043 parter

Przewodniczy Prof. Paweł Boski

1. dr Sławomir Dorocki, mgr Paweł Brzegowy, UPK – *Francuzi zamorscy, czyli kto? W poszukiwaniu źródeł regionalnego zróżnicowania narodowo-etnicznego Gwadelupy, Martyniki i Gujany Francuskiej*
2. O. mgr Ashenafi Yonas Abebe IMC, UKSW – *Socio-cultural and religious values for peace building in multi-ethnic and multi-religious Ethiopia*
3. mgr Mikołaj Bolczyk, UJ – *Paradygmaty wielokulturowości w Azji na przykładzie Afganistanu*
4. mgr Krystian Kiszka, UPH Siedlce – *Wielokulturowość wyzwaniem dla wspólnoty państwowej*

Sesja VII (w filmie i w mediach), godz. 17.40-19.00 aula muzyczna, poziom – 1

Przewodniczy dr Anna Wróblewska

1. dr hab. Katarzyna Taras, UKSW – *Libańsko-kanadyjsko-angielska wersja mitu o Edypie, czyli „Pogorzelsko” Denisa Villeneuve*
2. dr Monika Wiszniewska, UŚ – *Obraz wielokulturowych polskich pograniczy we współczesnym reportażu*
3. mgr Monika Pruszkowska, UMCS – *Telewizyjny reportaż podróżniczy wobec problemu wielokulturowości*

Sesja VIII (historia), godz. 17.40-19.00 s. 043 parter

Przewodniczy dr Joanna Pietrzak-Thébaud

1. mgr Marcin Mleczak, UJ – *Nie różni od Franco? Nacjonalizm baskijski po 1939 roku*
2. mgr Aleksandra Grąbkowska, UW – *Muzułmanie wśród chorwackich katolików. Historia i współczesna sytuacja wyznawców islamu na terenach dzisiejszej Republiki Chorwacji*
3. dr Agnieszka Kaim, UŁ – *Ludzie dwóch kultur – renegaci czy niewolnicy? Polacy w Imperium Osmańskim XVII – XIX wiek*

Kolacja, koncert – godz. 19.15, XVII-wieczne Podziemia Kamedulskie

PIĄTEK, 15.05.

Sesja IX (w edukacji), godz. 9.00-10.40 s. 052 parter

Przewodniczy Prof. Anna Szczepan-Wojnarska

1. Prof. Iwona Anna Ndiaye, UWM – *Edukacja międzykulturowa w Polsce – między mitem a rzeczywistością*
2. dr Mariola Badowska, *Dzieci uchodźców i imigrantów w warszawskich placówkach oświatowych*
3. mgr Marta Bodzioch, UJ – *Wielokulturowość a międzykulturowa kompetencja komunikacyjna uczących się języka polskiego jako obcego – rozwijanie kompetencji międzykulturowej w działaniu*
4. mgr Anna Czerwińska, UW – *Wielokulturowość na lekcji języka polskiego jako obcego – przykład świąt Wielkanocnych*

Sesja X (w edukacji), godz. 9.00-10.40 s. 223, poziom – 1

Przewodniczy Prof. Magdalena Saganik

1. dr Anna Hau, Roland Hau, UG – *„Kim jestem” – problemy wychowania, tożsamości i języka dzieci z rodzin bilingwalnych*
2. mgr Ana Okuskaite, UMK – *Samoidentyfikacja narodowościowa młodzieży w językowo zróżnicowanym społeczeństwie na terenie litewsko-białoruskiego pogranicza*
3. Joanna Grabarczyk, Koordynatorka kampanii HejtStop – *Mowa nienawiści w Polsce. Skąd się bierze? Jak z nią walczyć? Jak ją skutecznie ograniczać?*
4. mgr Kamila Wojda, UJ – *Językowe środki antagonizmu przed i po Shoah*

Przerwa na kawę, godz. 10.40-10.50

Sesja XI (w języku), godz. 10.50-12.20 s. 052 parter

Przewodniczy dr Agnieszka Kaim

1. mgr Rafał Uzar, SWPS – *Translation between and across Cultures*
2. mgr Agata Mikołajko, UKSW – *Tłumaczenie jako rezultat uwarunkowań kulturowych (na wybranych przykładach tłumaczeń Owidiusza w modernistycznej literaturze europejskiej)*
3. mgr Bohdan Bielkiewicz – *Dziesięć języków w miasteczku Chorog (Autonomia Bdadchszanu w Republice Tadżykistanu)*

Sesja XII (w filmie i w mediach), godz. 10.50-11.50 s. 223, poziom – 1

Przewodniczy dr hab. Katarzyna Taras

1. dr Anna Wróblewska, UKSW – *Międzykulturowość i regionalizm w filmie jako efekt polityki kulturalnej i systemów wspierania produkcji filmowej*
2. dr Marta Jas-Koziarkiewicz, UW – *Mniejsze niebo w globalnej wiosce – wykorzystanie internetu przez mniejszość niemiecką w państwach Grupy Wyszehradzkiej*

Przerwa na kawę, godz. 12.20-12.30

Panele eksperckie

godz. 12.30-14.00 s. 223, poziom – 1

Referat wprowadzający dr Artur Konopacki, Związek Tatarów RP, UWB – *Czy wielokulturowość w Polsce to zagrożenie czy szansa?*

A. Teoria i obrazy

Moderator dr hab. Grzegorz Pyszczek

1. Monika Rosmanowska, Muzeum Narodowe w Kielcach, kierownik oddziału Muzeum Dialogu Kultur – *przestrzeń pozytywnych relacji*
2. mgr Weronika Czyżewska-Poncyliusz, UW, Fundacja Pogranicze – *W stronę kultury głębokiej – praktyka kulturowa Fundacji i Osrodka „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” z Sejn*

Nowości Wydawnictwa UKSW

- Jerzy Stochmiątek,
Kryzysy życiowe osób dorosłych
- Dietrich Benner,
Pedagogika ogólna
- Kazimierz Pawłowski,
Medytacje platońskie. Rozważania filozoficzne na kanwie dialogów Platona
- Bartosz Koziński, Radosław Zenderowski,
Uwarunkowania polityki zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej

Więcej informacji na stronie: www.wydawnictwo.uksw.edu.pl